

FRA RELIGIONENES KAMP I ØST-ASIA I DAG

AV KARL LUDVIG REICHELT

Selv for oss som lever herute, er det ikke lett å danne seg et fullstendig og klart bilde av de forhold som religionene i Øst-Asia for tiden arbeider under. Vi står nemlig midt oppe i gjærings- og utforingsprosessen.

Hvor meget vanskeligere må det da være for dere der hjemme som ut fra en inderlig kjærlighet til Kristi rikssak gjerne vil følge med oss både på de indre og ytre linjer, både i sorg og i glede.

Et lite forsøk på å gi et overblikk må dog gjøres.

Det er klart at kristendommen som den mektige misjonerende religion der på så mange vis griper inn i verdens pulserende liv, just i slike tider må komme i en særlig utsatt stilling. Det er da også i høy grad tilfelle. Aldri siden Nestorianerkirkens dager har bølgene gått så skumhvite og høye omkring Chinas lille kirkeskip, og aldri har der vel heller vært så mange foruroligende stormsignaler foran baugen.

Kun litt etter litt vil de forskjellige trekk i det forferdelige forfølgelsens drama som for tiden utspilles i det kinesiske kirkeliv bli avdekket. Meget både av det ydmykende triste, med frafall og angiveri, og av det heroisk betagende vil vel aldri komme fram i detaljer her på jordlivets plan, selv om det er registrert i «livets bok» av Herren Kristus. Men vi må også tro at meget av det som nå synes helt uforståelig og som på grunn av de demonisk innkrøkte forhold trosser enhver saklig analyse, vil i sin tid komme i et annet lys.

Det er meget viktig å huske på dette både for oss misjonærer og for misjonsvennene, slik at vi ikke helt skal miste frimodigheten. Forresten tror jeg at ikke minst misjonsvennene i Norden har atskillige betingelser for å forstå dette, fordi de har opplevd nazitiden der hjemme. Der er så meget som minner om den tid, blott at det hele ut fra kinesiske forhold og kinesisk mentalitet er ytterligere potensert.

Der kunne sies meget mer om dette, både om det bånd som er lagt på våre hjemreiste misjonærers munn og penn i forholdet til deres kristne kinesiske garanter herute, og om de hensyn vi har å ta som ennå får lov å leve nær kampplassen. Men jeg skal ikke gå mere i detalj. Jeg må blott peke på viktigheten av en planmessig innøving i de to kristelige dyder som det vil bli mest bruk for i den nye misjonstid som demrer for oss: en grenseløs barmhjertighet og en grenseløs villighet til å kunne forstå og tilgi.

Med hensyn til resultatet av de tunge prøvelsens tider som nå rammer alle religioner i Øst-Asia kan vi allerede fastslå dette: Gud tar det hele i sin mektige hånd slik at dalene fylles og høydene utjevnes for dagen som kommer, da «riket vil komme med kraft». La meg bare nevne det som for tiden skjer i Tibet: Det er ikke tvil om at det er med å bryte ned den kolossale isolasjonsmur som tidligere har umuliggjort et permanent misjonsarbeid der.

Først noen linjer om religionenes stilling i det hele i China i dag.

Det må da med en gang sies at de ikke-kristne religioner om mulig er under et enda sterkere trykk enn den kristne religion. I mange tilfelle er forholdet blandet sammen med de veldige sosiale spørsmål som for tiden opptar alles sinn og tanker. Det gjelder først og fremst jordreformsspørsmålet og utjevningsprosessen i det hele tatt.

Med en konsekvens og en grusomhet som man ikke kunne tenke seg muligheten av, gjøres der rent bord, idet ikke bare de rike jordbesittere, men også mange av den jevne borgerstand som har satt det meste av sin formue i ris- og hvetemarker, likvideres en masse. Som et skjerpene moment kommer alltid til dette: om det kan påvises at vedkommende er medlem av et religiøst samfunn eller en religiøs forening.

De mange buddhistiske legmannsforeninger som har spilt så stor rolle gjennom de senere år, er derfor nå helt feid bort. Ikke å tale om de andre mere eller mindre hemmelige religiøse selskaper. På deres medlemmer er der formelig gjort klappjakt, og kun de få som er unsluppet til Hong Kong distriktet eller har forstukket seg ute i periferien av Chinas hovedprovinser, er kommet igjennom med livet.

Selv det store filantropiske selskap «The Red Swastika Society» med sin indre «Tao Yüan-sirkel» («Visdomsselskapet») er blitt bann-

lyst. Det overlever kun gjennom sin store filial her i Hong Kong og på Malaya.

De mange større og mindre buddhistiske klostre og templer er overtatt av myndighetene og brukes nå som skoler, kontorer, lagerrom, verksteder osv.

Munkene er fordrevet. Atskillige av de unge munker er tvunget inn i hæren eller inn i samfunnslivets forskjellige arbeidsgrener. Den tyngste skjebne har møtt de eldre munker som ikke hadde energi eller høve til å komme seg ut av Chinas innlandsprovinser. Et uhyggelig stort antall er drept eller har lidt sultedøden.

For en tid var det mulig for en del av dem å komme fram til Hong Kong distriktet eller ned til de oversjøiske kinesiske settlements, men den mulighet har nå lenge vært stengt.

Rent generelt kan det vel sies at vi har omkring 4 á 5 hundre munker fordelt på Hong Kong distriktets forskjellige klostre, templer og vegetarhaller. At Tao Fong Shan instituttet derfor fremdeles har atskillig innrykk av disse pilegrimer, vil være klart. Dessuten har vi skolen igang, hvor tidligere buddhistmunker i et antall av ca. 25 samt noen få nonner får utdanning hos oss.

Forskjellige forsøk har vært gjort fra de mere fremtredende buddhisters side på å gi buddhistsamfunnet en slik form at det kunne passe inn i «det befrieede Chinas nye tanke- og livsformer». Det mest betydningsfulle i så henseende er vel det som er blitt gjort i Peking og Shanghai, hvor den begavede og forholdsviis vel utdannede munk Chü Chen gjennom foredrag og opplesning av legmannsmesteren Weimohs sosial-radikale skrift har søkt å påvise hvordan den «ekte» buddhisme står i pakt med tiden. Bevegelsen vakte for en kort tid noen oppmerksomhet, men er nå sluknet ut som et blaff i vinden. Den eneste trøst som de eldre munker og buddhistiske litterater har idet de er «gått under jorden», er den at «just slik en tingenes tilstand er forutsagt i de gamle skrifter». Imidlertid skykker de seg med å tilføye, at da er også tiden for Milefo's (Matreyas) fremtreden for hånden. «Når alt er blitt mørkt, vil han, den store endetidens Buddha, tre fram i lys og herlighet og gjøre alle ting nye.» Helt naturlig har denne buddhismens sentraltanke som anerkjennes såvel i

Mahayana som i Hinayanabuddhismen, just i disse tider fått en ny betydning over hele Øst-Asia.

Av dette har jeg hatt et levende inntrykk under mine reiser i Malaya, Thailand og China. Tiden driver også buddhistene til ganske annerledes enn før å samle seg om det esjatologiske.

En av hovedvanskelighetene for buddhistene er at de ikke har fått samle seg om en representativ elite som kan tale deres sak overfor regjeringen. I forholdet til den kristne kirke står de som de rene «foreldreløse»!

Så blir det da spørsmålet om buddhismens seige røtter som gjennom århundrene senket seg så dypt ned i Chinas folkesjel, vil vise seg å eie kraft nok til å ride stormen av, eller om den gamle religion nå skal gå inn i analene som noe foreldet.

Der er dem som mener det. Jeg tror ikke de vil få rett. Under nye former og under *meget forskjellige ytre kår* er det sannsynlig at buddhismen ved siden av kristendommen fremdeles i mange år vil fortsette med å være Øst-Asias store religion.

Buddhismen har nemlig, som antydnet i det foregående, en ganske sterk og klar esjatologisk innstilling, og hva det betyr, vet vi noe om fra vår egen kirkes liv.

Den har også en «diaspora» (et «adspredelsens folk») å støtte seg til, og de som har lest litt av kirkens historie gjennom trengselstider, vet også hva det betyr.

De umåtelige rikdommer og ressurser som ikke minst den eldre generasjon av «oversjøiske kinesere» sitter inne med såvel i Asia som i Amerika, vil for en ikke liten del komme China tilgode når den store restaureringsperiode endelig opprinner.

For tiden er der en hel del restriksjoner og formaliteter som enten vanskeliggjør eller helt forhindrer at utflytterkineserne besøker fedrenes gamle jord. Ikke å tale om de mange geriljabander og røverflokker som gjør veiene ufarbare eller vanskelige å bruke. Dette gjelder i høy grad hele Indo-China like ned til Cambodja og Malaya.

Selv det forholdsvise fredelige Thailand frembyr vanskeligheter med sine mange strenge passrestriksjoner.

Utryggheten og angsten ligger som en mare over folkene.

Dobbelt oppløftende er det derfor å se hvordan kristenmenig-

hetene på de sistnevnte steder danner oaser av fred og samhold. Dette har åpenbart virket sterkt, ikke minst på de forskjellige buddhistiske sammenslutninger som i stadig stigende grad begynner å ordne seg med de kristne menigheter som mønster. Kirkehjemmet med et organisk arbeide for barn og ungdom gjenspeiler seg i ordningen med søndagsskole og ungdomsforeninger, med en egen buddhistisk konfirmasjon og med egne «menighetsmøter» for de voksne. Kommer man f. eks. til Penang, vil man bli slått av å se hvordan den buddhistiske forening der med sine 4000 medlemmer så å si i sine minste detaljer søker å ordne seg som «kirke» etter de kristnes mønster.

I Bangkok, hvor den buddhistiske forening har ganske megen innflytelse, ser man således at man i løpet av de siste år ved siden av den ordinære, lavtliggende tempeltjeneste, har fått istand to hyggelige og lyse prekehaller hvor man driver på med «vekkelsesmøter» og foredrag — i stil med den kristne misjonsvirksomhet.

De kinesiske munk og legfolk som sto i spissen for disse steder, var meget ivrige etter å føre min sønn og meg dithen under vårt besøk i Bangkok.

Her var et tydelig forsøk fra buddhistenes side på å komme bort fra avgudsdyrkelsen i dens verste former, med spådomskunster og magi, dagvelgeri og loddkastning for å få et glimt inn i den dunkle framtid.

Flere av de yngre begavede munk vi traff der nede, var også dypt interessert i å høre om vår skole og vårt arbeid, samt om der ville bli en leilighet til å komme til Tao Fong Shan som de hadde hørt så meget om. Alt gav et sterkt inntrykk av de to store strømdrag i den nåværende buddhisme i Øst-Asia: På den ene side en bevegelse som er avgjort ferdig med den alminnelige banale tempeltilbedelse, og en som søkende vinner omkring fra sted til sted for å finne åndelig klarhet og et fast sosialt miljø hvor de kan få utfolde en menneskeverdige tilværelse.

Atskillige har funnet et sted som de mener svarer til disse idealer, i Singapores og Kuala-Lumpurs «Røde Swastika forening».

Foruten et gemyttlig klubb-samvær blant sosialt høyerestående mennesker, finner de på disse steder en indre sirkel som med ikke liten inderlighet søker å hjelpe hverandre til gjennom studiet av de

religiøse skrifter, meditasjon og botssamvær å komme i føling med livets innerside.

De religiøse samvær skjemmes dessverre av kritikkløse forsøk på å få svar fra den annen side gjennom orakelskrift, men det er ikke tvil om at der er atskillig ærlig forskertrang og religiøs lengsel blant dem.

Det var da også helt gripende å se hvordan de la seg i selen for å samle så mange som mulig under de foredrag vi fikk ha i deres midte. Stadens journalister hadde fått særlig innbydelse, og disse mennesker troppet da også opp i stort antall og ga i sine forskjellige aviser ganske gode referater av det aktuelle emne: «Kristi plass i religionens verden.»

Der er lyspunkter å se i Øst-Asia selv i denne dystre tid!